

25.85x32.93	31	עמוד 32	הארץ - THE MARKER	14/09/2011	28840081-1
דורון עורך זיוורון טיקוצקי צדבונים משרד עורכי הדין - 87910					

נלחמים בהון השחור: כך מעודדת רשות המסים הלשנות על מעלימי מס

המלשינון

יש בידכם מידע על השכן שמעלים מס? תוכלו למסור אותו באתר האינטרנט של רשות המסים או לחלופין להיפגש עם מחלקת מודיעים ברשות

אם פניתם באופן אנונימי ללא כל מידע עליכם, ייתכן שהרשות תתעלם מפנייתכם

אם תמסרו את פרטיכם לרשות אך תבקשו להישאר אנונימיים כלפי מושא התלונה, הרשות תקפיד שלא למסור כל פרט מזהה עליכם

רק אם תזדהו ותמסרו מידע שנמצא אמין ואיכותי תוכלו לקבל מהרשות גמול כספי. הסכום מוגבל ל-20% מסכום הקנס הפלילי שיוטל על הנחקר

אם אתם שותפים לביצוע העבירה שעליה ברצונכם לדווח, כדאי שתתייעצו קודם עם עורך דין, כדי לוודא שלא יפתחו גם נגדכם בחקירה

לאחר קבלת המידע הרשות תבדוק את תלונתכם ותנסה לבסס אותה. אם התלונה נמצאה רצינית ומבוססת, ייפתח תיק פלילי. מידע איכותי פחות יטופל במישור האזרחי

אם התלונה נוגעת לדמות ציבורית או לעניין בעל רגישות ציבורית גבוהה, הרשות תיתן לכך עדיפות בפתירת חקירה פלילית

וסכום המס, סכיד שמוסר המידע ייקרא פעם נוספת על מנת למצות היטב את המידע מפיו, מסכיד מעוז.

עו"ד אבי גרוס, המתמחה במסים ובמשפט פלילי, אומר כי "התופעה השכיחה ביותר היא הלשנות של 'אורח נאמן' על כך ששכנו מנהל עסק של מיליונים בשחור, או של מלשין שקנה בעצמו אצל בעל העסק מוצר או שירות ולא קיבל חשבונית". במקרים כאלה, אומר גרוס, אם בכלל יטפלו בעניין, המכתב יעבור במשרד השומה למחלקת ניהול ספרים ומבקר יערוך קנייה סמויה אצל הנישום. אם הקנייה וביקורת הקופה יעברו בשלום, לא יתעסקו יותר בעניין זה.

למוסר המידע, לדברי מעוז, יש אפשרות לבקש להישאר אנונימי. אם הוא בוחר באופציה זו, "רשויות המס מקפידות באדיקות שלא למסור שום פרט מזהה אודותיו, וכל החקירה הפלילית כנגד מושא המידע תיערך מבלי ששמו של המודיע ייחשף. אם יש סכנה כי המודיע ייחשף, יוותרו רשויות המס על החקירה ובלבד שהמודיע לא ייפגע".

עם זאת, גרוס מציין כי מכתבים אנונימיים שאינם כוללים את פרטי המלשין לא תמיד יזכו להתייחסות מצד רשות המסים. לדבריו, רובם של הפונים באופן אנונימי הם כאלה שרוצים להטריד ולבוא חשבון עם ידיביהם, בבחינת "גם אם לא ייצא לי מזה כלום - העיקר שהוא

יכולים לקחת חלק במאבק נגד העלמות המס על ידי שליחת תלונה אנונימית או שמית ברבר עבירות כלכליות שידועות להם". מעוז מוסיף כי "אנשי רשות המסים לא אוהבים את המלה מלשין, והם מעדיפים לכנות אותו מודיע. גם היחידה העוסקת באיסוף המידע ועיבודו נקראת מחלקת מודיעים. המטה שלה נמצא בירושלים, ויש לה ארבעה מחוזות בערים המרכזיות בישראל. "ככלל, תופעת המלשינון שנויה במחלוקת", אומר עו"ד לוי ומסביר: "מחד גיסא, הליך ההלשנה עצמו מוקצה ומעודד סלידה בחברה. מאידך גיסא, עבור הרשות כלי זה מוכיח את עצמו כאפקטיבי וכהרתעתי עד מאוד". לדבריו, למרות השאלה ברבר מוסריותה של תופעת מסירת המידע לרשות, קיימת הצרקה להמשך קיומו של ההליך - השאיפה לחלוקה שווה של נטל המס בין כל האזרחים.

כיצד עובד המלשינון? לדברי עו"ד מעוז, אדם היודע על ביצוע עבירות מס, "ולא משנה אם המניע לכך הוא נקמה, רצון לרווח כספי (עמלה מסכום המידע שמש"ר), אורחות טובה לשמה או ניסיון להימנע מחקירה פלילית של המלשין בעצמו", יפעל בדרך הבאה: ראשית, הפונה יכול למסור את המידע שביריו באמצעות אתר האינטרנט של הרשות. לחלופין יכול האדם להיפגש עם מחלקת מודיעים ברשות המסים. "אם המידע נראה אמין ובעל פוטנציאל מבחינת היקף העבירות

כ-10,000 ידיעות מודיעיניות על מעלימי מס נמסרות מדי שנה לקו האדום, המכונה המלשינון של רשות המסים. מומחי מיסוי מסבירים כיצד ניתן להלשין על השכן המעצבן או היריב העסקי שמעלימים מס; למי פונים, איך מוודאים שזהותכם לא תיחשף ואם אפשר לקבל חלק מהמס שייגבה

"דוב האזרחים, ואני אומר זאת בוודאות, עושים זאת כאזרחות טובה. הם משלמים מסים והם מוסרים מידע". הוא הוסיף כי יש גם כאלה שעושים זאת כדי לחסל חשבונות, בצורה אנונימית ומבלי לקבל תגמול.

עו"ד חיים לוי, לשעבר מבקר חשבונות כפקיד שומה תל אביב וכיום עורך דין המתמחה במסים, מסביר כי לרשות המסים כלים רבים העומדים לרשותה לצורך העמקת האכיפה וגביית המס מתושבי ישראל, ואחד הכלים האלה הוא המלשינון. עו"ד לוי מציין כי כ-10% מכלל הידיעות שמועברות לרשות המסים באמצעות המלשינון הן באיכות מספקת כדי לפתוח תיקים המטופלים במישור הפלילי: פתיחת חקירה, הגשת כתבי אישום או גביית כופר (מעין קנס כספי) במקום העמדה לדין פלילי.

לדבריו, מידע איכותי פחות מטופל במסגרת משרדי המס האזוריים במישור האזרחי. מנהל מחלקת מיסוי פלילי במשרד שקל ושות', עו"ד יובל מעוז, מציין כי ככל שהעניין נשוא התלונה הוא בעל רגישות ציבורית גבוהה, או שהאדם מושא התלונה הוא רמות ציבורית, הרשות תיתן לכך עדיפות בפתירת חקירה פלילית, משום שהפרסום משרת עבודה ערך מוסף של הרתעה. כך המצב לגבי חקירות נגד אמנים ואישי ציבור אחרים.

מלחמת חורמה בהון השחור

מעוז אומר כי "מדינת ישראל נהפכה לאימפריה של מלשינים", ומתבסס על ההערכות שלפיהן ב-2010 הוגשו למס הכנסה יותר מ-10,000 תלונות. מעוז מנמק את התופעה במלחמת החורמה שמנהלות רשויות החוק בהון השחור (כסף שמקורו בפעילות פלילית), בהון המולבן, בעבירות על מוסד הביטוח הלאומי ובפשיעה כלכלית מאורגנת. לדבריו, לצורך מאבק זה הוקמו כמה יחידות מיוחדות ברשות המסים ובמשטרת ישראל, שמשתפות ביניהן פעולה. "כל זה", אומר מעוז, "השפיע גם על הקמת 'מלשינונים מקצועיים' הן ברשות המסים והן במשטרת ישראל, שאף הקימו אתרי אינטרנט שבהם אזרחים

מאת שני מזרחי

«בתקופה האחרונה נפתחו לא מעט חקירות פליליות נגד אמנים וזמרים מפורסמים בחשד לביצוע עבירות מס: הזמרים אייל גולן, קובי פרץ ומשה פרץ, שאליהם הצטרף שלשום גם הזמר ישי לוי - כולם, מתברר, נמצאים על הכוונת של רשות המסים ונחקרו בחשד להעלמות מס. האם ייתכן שהחקירות נגדם נפתחו כתוצאה מהלשנות של יריבים קנאים? אחר הכלים העיקריים שבהם משתמשת רשות המסים לצורך פתיחה בחקירה פלילית הוא "הקו האדום למסירת מידע" של

26.07x27.33	32	עמוד 32	הארץ - THE MARKER	14/09/2011	28840104-7
דורון עורך דין דורון טיקוצקי צדבובים משרד עורכי הדין - 87910					

עו"ד אבי גרוס: "אני מבקש לצנן את ההתלהבות של המלשינים המפנטזים על העמלה המובטחת להם - מצאו דרך אחרת להתפרנס"

גרוס. לדבריו, בדרך כלל יהיו אלה מעלימי מס בעצמם, שערב הגשת כתב אישום נגרם מציעים כי בתמורה לסגירת התיק נגרם יעבירו לרשות המסים מידע על "העלמת המס הגדולה ביותר שהיתה אי פעם בישראל".

גרוס, כפי שניתן להבין, אינו מתלהב מכלי המלשינות, אך מבין את השימוש של רשות המסים בו: "למרות סלידתי והתנגדותי מהלשנות בכלל וממוסד המלשינות בפרט, אני נאלץ להורות שאני מבין את רשות המסים מייחצנת מעל כל במה את התופעה. התועלת של הרשות באה לידי ביטוי באפקט ההרתעה, בכך שהנישומים חוששים מהעובדה שהלקוחות עלולים להלשין עליהם או להיקרא להעיד בחקירה נגדם".

עם זאת, גרוס סבור כי למעט היתרון הפסיכולוגי, "אין רבותא במנגנון ההלשנות. אני מבקש לצנן את התלהבות המלשינים המפנטזים על העמלה המובטחת להם - מצאו דרך אחרת להתפרנס ולא מהלשנות", קורא גרוס. הוא מספר כי היו אף מקרים של תביעות משפטיות שהגישו המלשינים נגד רשות המסים לקבלת עמלתם - ונרחו. גרוס מספר כי לקוחות רבים שלו שנפתחה נגדם חקירה ברשות המסים היו בטוחים כי נתפסו בעקבות הלשנה: "לפיכך, היה חשוב להם יותר לגלות מי המלשין מאשר להתמודד עם ההאשמות נגדם. אני משכנע אותם לרדת מהד מהמקור והסיבה לחקירה, כי זה לא רלוונטי ומיותר".

עו"ד חיים לוי: "הליך ההלשנה עצמו מוקצה ומעורר סלידה בחברה. מצד שני, עבור הרשות כלי זה מוכיח את עצמו כאפקטיבי וכהרתעתי עד מאוד"

המידע סכום שמוגבל ל-20% מסכום הקנס הפלילי שקובע בית המשפט בסיום ההליך הפלילי, או מסכום הכופר הכספי שהטילה הרשות על הנחקר.

לא נוסות להתחקות אחר המודיע

"עורכי הדין שעוסקים בתחום נתקלים חרשות לבקרים באנשים הפונים אליהם בבקשה או בהצעה לעשות רווחים מ'מידע אבסלוטי' להעלמות במיליונים", אומר

המס, אך רק לאחר שחוקרי הרשות בחנו היטב את איכות המידע והעשירו אותו בראיות כמו מסמכים או כל דבר אחר שיכול לאשש את המידע.

מעוז מזהיר כי "מסירת מידע על ידי שותף לביצוע העבירה מצריכה ייעוץ מקדים אצל עורך דין, מכיוון שבמקרה כזה חשוב להסדיר למוסר המידע חיסון, לכל יפתחו גם נגדו בחקירה למרות היותו מוסר המידע".

מבחינת הגמול הכספי מסביר מעוז כי הרשות תשלם למוסר

עו"ד יובל מעוז: "הרשות תשלם למוסר המידע עד 20% מהקנס שקבע ביהמ"ש בסיום ההליך הפלילי או מהכופר הכספי שהטילה הרשות על הנחקר"

וההודעות מתקבלת ממקורות אנונימיים, ורק אחוזים ספורים מתקבלים ממקורות גלויים - אזרחים המוכנים לחשוף את עצמם". לדבריו, בדרך כלל המודיעים שמסכימים לחשוף את עצמם מבקשים לעצמם גמול כספי, ולעתים אף מתנים את מסירת המידע בתשלום. לפי עמדת הרשות, רק מי שמוזדה ומוסר מידע שנברק כאמין ואיכותי אכן יזכה לבסוף בגמול כספי. לאחר שהמידע נברק תפתח רשות המסים בחקירה נגד מעלים

יסבול". באותו מדרג, אומר גרוס, אפשר למצוא זוגות מתגרשים או שותפים עסקיים שנפרדים וגם אז, לדבריו, יש לבחון את מהימנות האינפורמציה וטיבה. עו"ד לוי מוסיף כי ישנם מקרים שבהם רשות המסים נמנעת מפתחה בחקירה, כשנשקפת סכנה לביטחוננו של מוסר המידע. לדבריו, אם קיימת סכנה כזו מעדיפים ברשות לוותר על ההליך, ובלבד שיובטח שלומו של מוסר המידע.

לוי מסביר כי "מרבית הפניות

גילוי מרצון - גם מי שהשתמט מתשלום מס יכול להימנע מהליך פלילי

כגון המשטרה, רשות לה לבנות הון, רשות ניירות ערך, רשות ההגבלים העסקיים, מבקר המדינה, הכ"ד או בית המשפט.

2. לא קיים בדי רשות המסים או הרשות הרלבנטית מידע קודם הקשור לגילוי מרצון, לרבות חקירה ומידע בתיקי חברות קשורות או בתיקי שותף, ולא פורסם כזה בכלי התקשורת.

3. ברשות המסים לא החלה בדיקה או רחית של התיקים הקשורים לנישומים ו/או לתאגידים ו/או לשותפים שיש להם נגיעה לגילוי מרצון.

4. המידע לא נכלל בכתב תביעה, כתב הגנה או כתב אישום בהליך כלשהו בבית משפט או בבית דין בישראל.

נורית רוט

אם בישראל ואם מחוץ לישראל, שבגינם הם עלולים להיות מורשעים בהליך פלילי ואף נידונים לעונש שי מאסר: "יישום ההליך בדרך המשפטית הנכונה עשוי להבטיח נטרול של החשיפה הפלילית, אי הגשת כתב אישום, הימנעות מרישום פלילי ומנקיטת סנקציות פליליות ובעיקר - לאפשר לאדם שלא שילם מס כחוק לישון בשקט בלילה.

דורון מרגיש כי מדובר בהליך מורכב, שניתן להתחיל בו רק אם שלטונות המס עדיין לא פתחו בחקירה בעניין. התנאים ליישום ההליך הם:

1. מקורו של ההליך בפנייה כנה שאינה נעשית אגב חקירה או בדיקה המתבצעת על ידי רשות המסים או רשות שלטונית אחרת,

באפריל 2005 פירסמה רשות המסים "נוהל גילוי מרצון", מתוך כוונה מוצהרת לעודד אזרחים שעברו על חוקי המסים לתקן את ריווחיהם ולדווח נתוני אמת. לשם ביצוע מטרה זו מוכנה רשות המסים להתחייב שלא יינקטו הליכים פליליים נגד הפונה שיבצע גילוי מרצון בתנאים מסוימים.

לדברי עו"ד אלי דורון ממשרד עו"ד דורון, טיקוצקי, צדבובים, עמיר מזרחי, אדם שביצע עבירות מס והרוויח כסף שחור - או קיבל בירושה כסף שחור שמקורו בעבירות מס של אחר - יוכל לגלות לרשות על העבירות שבוצעו במלואן ולשלם את המס המוטל עליהן באמצעות הליך הגילוי מרצון.

דורון מסביר כי ההליך מיועד לעבירות מהותיות של השתמטות מתשלום מס, ולא לעבירות כמו אי הגשת דוחות או אי העברת ניכויים. המשמעות, מסביר דורון, היא שההליך מיועד לסייע לאזרחים שביצעו עבירות מס,

עו"ד אלי דורון